

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Uravnava zemljiškega davka.

Štajerski državnozborski poslanec gosp. Franc Pišek je s svojimi tovariši stavil v državnem zboru predlog glede preosnove zemljiškega davka v Avstriji. Ker so v tem predlogu s kratkimi besedami temeljito obdelani hudi nedostatki te vrste davkov, prinašamo dotični predlog v naslednjem doslovno:

S postavama od 24. maja 1869, drž. zak. štv. 88, in od 12. julija 1896, drž. zak. štv. 121, se je izdelala za avstrijskega kmetovalca usodepolna uravnava zemljiškega davka. Skupni znesek zemljiškega davka znaša od l. 1896 okroglo 70 mil. kron, kateri se enakomerno razdeli v razmerju določenega čistega dobička davku podvrženih objektov na posamezna zemljišča, na kateri način izide potem po odbitku, v takozvanem finančnem načrtu k postavi od 25. avgusta 1869, drž. zak. št. 220, osnovanih odpustov (15% individualnega predpisa davkov), plačilna davčna dolžnost.

Podlago za odmero davkov tvori torej srednji čisti dobiček parcele, takozvani katastralni čisti dobiček, t. j. po odbitku vseh gospodarskih stroškov od takozvanega surovega donosa preostali prebitek, kateri bi se mogel pozneje doseči od obdelanih zemljišč.

Ustanovitev tega, ne samo za določanje zemljiškega davka, temveč tudi za odmerjenje dolžnostij premoženjskega prenosa, merodajnega čistega donosa se je izvršila po katastralni cenitvi, katera razpada v takozvano precenitev in razvrstitev.

Pri precenitvi zemljiškega donosa se je preiskal vzrok različnosti donosa zemljiških kosov v posameznih cenilnih okrajih — kateri se ujemajo po večini s političnimi okraji, na kar so se razdelile posamezne vrste obdelanih zemljišč v 8 razredov. Za vsak tak razred vsake vrste obdelanih zemljišč se je izvršil srednji čisti donos vsakega orala oziroma vsakega ha, in se je skupaj sestavil v enem posebnem ceniku, takozvanem razredovalnem ceniku. Razvrstitev je pa ob-

stajala v uvrstitvi vsakega zemljiškega kosa v pristojni razred dotične vrste obdelanih zemljišč.

Ta na omenjeni način izišli čisti donos vsakega obdelanega kosa zemljišč je dal nato čisti donos vsake parcele oziraje se na površino zemljiškega kosa.

Ker pri ustanovitvi posameznih cenilnih postavkov, oziroma čistega donosa ni bila predpisana nobena posebna vrsta računanja in so bili dani cenilnim organom samo potrebni in negotovi pripomočki na razpolago, kakor tudi z ozirom na to, da so bile cenilne komisije popolnoma pod vplivom vlade, ne more leta 1869. ustanovljeni in l. 1896. samo deloma popravljeni katastralni čisti dobiček nikakor odgovarjati v resnici doseženemu čistemu dobičku.

Kar se tiče srednjega čistega dobička od zemljišč, se mora kot neovrgljiva resnica pribiti, da svoječasno kot podlaga odmere trajno odločeni čisti dobiček današnjim gospodarskim razmeram nikakor ne odgovarja, temveč da ne vrže zemljišče po odbitku skupnih gospodarskih stroškov ne samo nikakega čistega dobička, temveč da je gospodarstvo na malem ali srednjem kmečkem posestvu zvezano z gotovo zgubo. Kajti gospodarski stroški, kateri so bili leta 1869 dosti manjši, so danes vsled vedno naraščajočih plačilnih razmer pri gospodarskih delavcih tako narastli, da je v mnogih slučajih bolje za kmeta, če opusti gospodarstvo na svojem posestvu ter gre za navadnega delavca.

Pri tem najde dosti boljši kruh, nego isti, kateri je samo na dobiček svojega posestva navezan. Na drugi strani se mora omeniti, da so povprečne cene poljskih pridelkov vsled za poljedelstvo neugodno sklenjenih trgovskih pogodb pod polovico prvotno cene padle; ker se dalje naše današnje poljedelsko gospodarstvo na hipotekarna bremena, lego zemljišč in gospodarski način popolnoma nič ne ozira, je lahko umljivo, da kmečki stan sili vedno bolj in bolj na preustrojitev zemljiških davkov.

V zadnjih desetletjih se je skrbelo za blagor vseh drugih stanov, samo za kmeta se ni nič storilo, temveč ga pušča vlada brez usmiljenja propadati pod pritiskom neznosne teže davkov.

Ali ne uvidi avstrijska vlada, da leze kmečki stan, kateri bi moral biti državi glavna podpora, v vedno večje dolgove, ker ni v stanu si pridobiti pri gospodarstvu svojega zemljišča za-se in za svoje vsaj minimalnega živeža in je prisiljen delati za poplačilo gospodarskih stroškov in v poplačilo neopravičeno visoke zemljiščne dače leto na leto nove dolgove.

Da se bremena dolgov kmečkega stanu v zadnjih letih vedno večajo, je vendar statistično dokazano!

Ali je čudno, če kmet nad svojim gospodarskim položajem obupava, ko vidi, čeravno kot trpinčena živina od 4. zjutraj do pozne noči neprenehoma dela, da si pri tem komaj toliko pridela, da more sebe in svojo družino vsaj za silo preživeti.

In od takega poljedelca si drzne še država tirjati davke, katere poplača le s tem, da si nakoplje novih dolgov. Ni li to izsesavanje v skrajni stiski?!

Vlada bode torej imela na vesti pogin kmečkega stanu, če ne uvede nemudoma na pravičnih načelih temeljujočo preosnovo zemljiških davkov.

Podpisani stavijo torej predlog:

Visoka zbornica naj sklene: Vlada se pozivlja, da predloži visoki zbornici načrt o uravnavi zemljiških davkov, v katerem tvori resnično doseženi čisti dobiček podlago pri odmerjanju davkov, ki se dalje ozira na hipotekarna bremena, lego zemljiških kosov in na način gospodarjenja.

Kakšne dolžnosti imajo občine glede zdravstvenih razmer?

Danes stojimo vsi pod neposrednim vtisom razširjajočih se nalezljivih bolezni, takozvanega epidemičnega značaja. — Kakor znano, pojavil se je vsled slabe, in ravno po krivdi odločilnih faktorjev pokvarjene vode že lansko leto v Postojni legar ali tifus. — Letos je ta nalezljiva bolezen iznova in še hujše stopila na dan. — Ne le, da je umrlo v Postojni več oseb, tudi v Ljubljano se je zanesla in ko to pišemo, je tudi tu že zahtevala nekaj človeških žrtev. — Najhujše je prizadeto vojaštvo; nad 60 je zbolelo samo vojakov domačega 17. pešpolka, umrla pa sta do 8 t. m. dva. Mnogo jih je pa na smrtni postelji.

Naj nam naši čitatelji oprostite ta uvod, ki sicer ne spada k stvari, ampak se nam je zdel le potreben, ker smo s tem hoteli vže naprej dokazati, kako veliko odgovornost imajo ravno občine in županstva za javni telesni blagor svojih občanov in za zdravstvene razmere.

V delokrog občin in županstev, v kolikor se tiče dolžnosti sodelovanja glede zdravstvenih razmer, spadajo:

- a) priprave, da se preprečijo nalezljive bolezni že takoj od začetka in v kali zaduše, ali pa se vsaj po možnosti zabrani, da se ne razširjajo;
- b) ogled mrličev;
- c) sodelovanje pri raznih zdravstvenih komisijah, raztelesenju, in pa pri javnem cepljenju koz;
- d) določbe iz zdravstvenih ozirav zlasti za pogrebe;
- e) nadzorovanje bolnišnic in drugih enakih zavodov; — konečno
- f) poročila o zdravstvenih razmerah političnim oblastim.

*
*
*

Najhujša šiba božja za vsak kraj so nalezljive bolezni.

Zato je treba takoj, ko se pojavi kakoršna koli si bodi nalezljiva bolezen, uporabiti vsa zakonita sredstva in določila in z vso strogostjo paziti in zahtevati, da se tudi vsestranski izvršujejo.

Naše ljudstvo — žalibog — v nekaterih krajih kakor vem iz lastne izkušnje, še danes ne pozna raznih nalezljivih bolezni. Zato je treba natančnega pouka od strani županstev. — Ljudstvo ima še danes kot včasih navado prikrivati razne slučaje bolezni in smrti, ne zavedajoč se, koliko zla zakrivi s tem svojim soobčanom, da, lahko tudi celemu okraju, morda celi deželi in državi!

So ljudje, ki se še danes ne dajo prepričati, da so bolezni, kot: legar (tifus, vročinska bolezen), davica (difteritis), škrlatinka, koze, osepnice (ošpice) itd. nalezljive bolezni. — To je treba ob vsakem slučaju pojavljajočih se bolezni javno razglasiti in obrazložiti!

Kakor hitro se pojavi te vrste nalezljiva bolezen, je treba vsak slučaj nemudoma naznaniti višji oblasti.

Istčasno pa mora takoj, ne da bi se čakalo šele ukazov višjih oblasti (ki — mimogrede omenjeno — niso vedno ravno točne) —, županstvo v lastnem delokrogu storiti vse, da se razširjanje bolezni prepreči. — V to svrho je treba:

- a) ustaviti šolski pouk;
- b) ločiti bolnike še od zdravih oseb;
- c) razkužiti, (desinficirati) bivališča, posteljne oprave in obleke; slama naj se vedno sežge;
- d) prepovedati obisk in stik z bolniki, ki imajo nalezljive bolezni;
- e) prepovedati vse shode, veselice itd.

Natančno se je treba ravnati po zdravniških odredbah in ukazih, posebno pa še kar se tiče izoliranja mrličev, prenašanja oziroma prevažanja bolnikov in mrtvecev.

Kakor smo že omenili, je potreba obračati pozornost razkuževanju, ker se kal bolezni raz-

nese na vse predmete, s katerimi je prišel bolnik v dotiko, zlasti pa na obleko in posteljno opravo.

Zanemarjanja dolžnosti, ki se tičejo nepaznosti ali pa — kar bi bilo jako žalostno! — zanikernosti z ozirom na zdravstvene razmere pri pojavljajočih se nalezljivih boleznih ali epidemijah, kaznujejo se po kazenskem zakoniku.

Ministrstvo notranjih zadev je z odlokom z dne 5. maja 1890, št. 9124 ukazalo, da se mora takoj naznaniti tudi vsak posamezni slučaj nalezljive bolezni, zlasti pa, da se morajo tedenska poročila od županstva o stanju bolezni vedno najtočneje pošiljati predstoječi politični oblasti. — Če se to ne zgodi, se onemogoči politični oblasti vsak pregled nalezljivih boleznih, zato pa ji tudi ni mogoče nadzorovati in pravočasno poseči vmes, da se pravočasno omeji in zatire razširjanje epidemije v posameznih krajih ali občinah, — kakor to ukazuje državni sanitetni zakon z dne 30. aprila 1870, drž. zak. št. 68.

Le s tem, da občinski uradi in županstva takoj ob početku nalezljivih boleznih z vso natančnostjo in strogostjo nastopajo, se da preprečiti ali vsaj omejiti večja nesreča. — Preje omenjeni ministrski odlok iz leta 1890 pa tudi ukazuje, naj se proti vsem onim činiteljem, ki ne izpolnjujejo teh ukazov, nastopa z vso strogostjo.

Da se omogoči kolikor mogoče hitro naznanilo o vsakem slučaju nalezljive bolezni, dobe županstva v to svrho že tiskana poročila, katera je treba le izpolniti.

Opozarjamo, da so vsa taka naznanila poštnine prosta tudi takrat, če jih ne pošiljajo občine naravnost uradnim potom, ampak zdravniki sami. — Oproščenje poštnine je treba le na ovitku pravilno označiti s tem, da se na levo zdolaj pristavi: „Poštnine prosta zdravstvena zadeva.“

Mesta imajo v tem oziru posebna določila, o katerih pa nam tu ni treba posebej razpravljati.

Gotovo je in dokazano, da se vsaka nalezljiva bolezen najložje zanese iz kraja v drug kraj s tem, da se posamezne obolele osebe preselijo. Zato je notranje ministrstvo z odlokom z dne 26. decembra 1896, št. 42.643 ukazalo, da se morajo v vsakem slučaju, kakor hitro se pojavi le en slučaj katerikoli nalezljivih boleznih, vse one osebe, ki nameravajo kam odpotovati in v katerih rodbinah je bila kaka nalezljiva bolezen, — predno odpotujejo — naznaniti županstvu in politični oblasti in obenem javiti, kam namerava dotičnik potovati.

Ta odredba, ki spada v delokrog takozvane zdravstvene policije, ima namen, da se po potrebi zdravnikov in uradno potrdi, da je potujoča oseba v popolnoma nesumljivem stanju in zdrava. Tako se prepreči tudi, da se ne zanese bolezen v drug kraj s predmeti, ki jih vzame s seboj potujoča oseba.

Pa tudi v tem slučaju, da se pri osebah, ki odpotujejo v druge kraje, ni dognala sled kake nalez-

ljive bolezni, treba je postopati z vso strogo natančnostjo. Zato mora takoj, ko se kdo preseli iz kraja, kjer so se pripetili četudi posamezni slučaj nalezljivih boleznih, v drug kraj, ki je še popolnoma zdrav, — vsako preselitev naznaniti županstvu ali politična oblast okuženega kraja predstoječi oblasti onega kraja, kamor spada novo bivališče priseljenčev. — Vse take osebe, četudi so došle popolnoma zdrave iz krajev, kjer razsaja nalezljiva bolezen, se morajo dalje časa strogo nadzorovati, ker se rado pripeti, da obole tudi pozneje. — Znano je namreč, da se pri posameznih osebah pojavi bolezen na zunaj šele po preteku več dni, da celo tednov, med tem ko dotičnik nosi že v sebi kal bolezni.

Dognano je namreč tudi, da pri osebah — čem krepkejše narave so — tem dalje traja proces, da se pokaže na njih nalezljiva bolezen.

To se opazuje posebno v sedanjem času, ko imamo vsak dan priliko opazovati nove slučaje legarja. — Neobhodno potrebna je toraj največja pazljivost v prvi vrsti s strani občin in županstev. — Vsako prikrivanje bolezni je ne le nespametno, ampak tudi kaznjivo. — Sicer pa je najhujše maščevanje za nebržnost to, da mora morebiti mnogo žrtev v prerani grob, ki bi se bile ob strogi pazljivosti pravočasno lahko rešile. — Če pa se zgodi, da se je bolezen zanesla v zdrav kraj po kaki osebi, ki se je preselila, treba je nemudoma storiti vse korake, da se bolezen v kali zatire in prepreči vsako nadaljno razširjenje.

Zdravniška veda ima več sredstev, ki jih rabi za takozvano razkuževanje (desinfekcijo). — Taka sredstva, če se rabijo pravočasno in uspešno, so jako važen pripomoček, da se nalezljive bolezni kolikor mogoče omeje in prepreči njihovo razširjevanje. — Predvsem pa je — kakor pri vsaki bolezni samoobsebi umevno — najbolj potrebna — snaznost!

Kakor hitro se pojavi nalezljiva bolezen, pa bodisi te ali one vrste, legar, koze ali konečno morda celo kolera, je dolžnost občin, da se preskrbe z zadostno množino razkuževalnih sredstev. Tu sem spada karbolna kislina, bodisi kot tekočina, ali pa v kosih, — Prostor, kjer se je nahajal bolnik, naj se osnaži in polije ali potrese s to karbolno kislino.

Dobro sredstvo za razkuževanje je tudi apno. — Zato se priporoča, da se povsod ondi, kjer se je pojavila nalezljiva bolezen vsi prostori iznova pobelijo, pa bodisi poškrope tudi tla z apnom, ker ima ravno to v sebi mnogo razjedajočih snovi. — Vedno in povsod pa se je v prvi vrsti treba pokoriti zdravniškim odbredbam in ukazom oblasti, ki jih te izdajajo po zdravniških navodilih.

Državni zakon iz leta 1870. zlasti povdarja dolžnosti, ki jih ima vsak posameznik v slučaju kolere. — Ta bolezen se pri nas hvala Bogu! — ne ponavlja.

Vsa ona določila pa veljajo obenem tudi za ostale nalezljive bolezni, zato jih tu v kratkem navajamo.

Vsak, kdor pride z bolnikom v dotiko, v prvi vrsti domači in sorodniki, hišni gospodarji, zdravniki in duhovniki i. t. d., morajo vsak sumljiv slučaj nemudoma prijaviti županstvu. — Posebno pa je dolžnost onega, ki ima prenočišča za tujce, vsakega novodošleca, ki pride iz kraja, kjer se razširja nalezljiva bolezen, nemudoma naznaniti. — Občine oziroma županstva morajo skrbeti za to, da se ta dolžnost takojšnje zglasitve večkrat na primeren način objavi, zlasti potem javnih razglasov pred cerkvijo, v cerkvi, na shodih, v šoli i. t. d.

Pristaviti je treba, da bode vsakega zadela stroga kazen, ki ne izvršuje teh ukazov.

Dolžnost občin ter županstev pa je, da vsako naznanilo takoj sporoči višji politični oblasti, ravno tako pa tudi vsak sumljiv slučaj bolezni.

Tako poročilo mora oddati županstvo najkrajšim potem. — Zato je trgovinsko ministerstvo z odlokom z dne 8. novembra 1892, št. 53.961 odredilo, da se smejo taka nujna poročila oddajati tudi brzojavnim putem, — in sicer sote brzojavke pristojbine proste celo v tem slučaju, če jih odda tudi privatna oseba, in ne samo c. kr. uradi ali županstva, zdravniki, orožništvo ali kaki drugi javni organi.

Razven legarja se pri nas čestokrat tudi pojavljajo koze, četudi k sreči ne epidemično. — Zato naj pri tej priliki še omenimo, da je treba predvsem obleko in perilo vsake za kozami obolele osebe prekuhati v lugu; kar pa se ne da prekuhati, je pa treba z vročino (v pečeh) razkužiti in oblitati in izmiti s karbolno kislino.

Kar smo tu pisali, so le splošna navodila, kako postopati v slučajih nalezljivih bolezni. Za vsak slučaj posebej se itak izdajajo obširne varnostne odredbe. Te je treba natančno izpolnjevati, — tako od javnih organov kot od vsakega posameznika posebej. — Sicer pa vedno že zdrav razum sam veleva, kaj je treba storiti.

F. K.

Vprašanja in odgovori.

231. Gospod E. J. v I.

Vprašanje: Kako se napravi prošnja za javen ljudski shod na prostem? Kako mora biti taka prošnja kolekovana?

Odgovor:

Tako prošnjo je vložiti pri pristojnem okrajnem glavarstvu. Napravi naj se jo sledeče:

C. kr. okrajnemu glavarstvu

v Logatcu.

Ivan Bončič, posestnik in trgovec v Idriji
naznanja

javen ljudski shod pod milim nebom.

Dne 12. avgusta nameravam prirediti na zasebnih prostorih gospoda Ferdinanda Kovača, posestnika v Idriji

h. št. 12, in sicer na njegovem dvorišču javen ljudski shod pod milim nebom.

Shod bo imel sledeči dnevni red: 1. Splošni politični položaj v Avstriji po prvih volitvah na podstavi splošne in enake volilne pravice; 2. Splošna in enaka volilna pravica za deželne zборе.

V zmislu § 3 zborovalnega zakona prosim, da c. kr. okrajno glavarstvo vzame prireditve tega shoda na znanje in mi pravočasno doloži svoje rešitev.

V Idriji, dne 1. avgusta 1907.

Ivan Bončič.

Ta prošnja mora biti kolekovana z 1 K.

232. Županstvo K.

Vprašanje: Koliko se plača za pridobitev kakega patenta?

Odgovor:

Če imate kakega občana, ki bi si rad pridobil patent na kako stvar, mu svetujte, naj nikar sam stvari ne izdeluje, nego naj se obrne ali na kakega navadnega odvetnika (pravdnega doktorja) ali pa še bolje na takozvanega patentnega zastopnika (Patentanwalt), kakoršnih je več zlasti na Dunaju. Le tak more pravilno izposlovati patent.

Če se Vam pa gre samo za to, koliko se plača pristojbine za patent, Vam odgovorjamo, da sestoji ta pristojbina iz dveh delov: a) iz prijavnne pristojbine in b) iz letne pristojbine.

Prijavna pristojbina znaša 30 K in jo je plačati predno se prošnja za patent vloži.

Letna pristojbina je pa različna ter je nje višina odvisna od števila let, za katera se hoče imeti patent. Plača se: za 1 leto 40 K, za 2 leti 50 K, za 3 leta 60, za 4 leta 80, za 5 let 100, za 6 let 120, za 7 let 160, za 8 let 200, za 9 let 240, za 10 let 280, za 11 let 360, za 12 let 440, za 13 let 520, za 14 let 600, za 15 let 680 K.

233. Gospod I. P.

Vprašanje: Ali sme žena-posestnica dati za občinske volitve komu drugemu pooblastilo razven svojemu še živečemu možu, s kojim skupno živi?

Odgovor:

Ne! Če sta pa mož in žena že ločena, sme žena pooblastiti tudi koga drugega.

234. Gospod I. P. v Š.

Vprašanje: Ali je kdo upravičen voliti, če je žena doma, posestnik-mož pa v Ameriki?

Odgovor:

Voliti sme tisti, ki si ga je mož, ko je odšel v Ameriko, postavil kot oskrbnika svojega posestva. Seveda mora ta oskrbnik imeti od moža tudi še pooblastilo za volitev. Ker mož za volitev ne more pooblastiti žene in ker je najbrže v Vašem slučaju žena oskrbnica moževega posestva, ne bo mogel nihče voliti.

235. Gospod I. P. v Š.

Vprašanje: Ali sme dati volilno pooblastilo mati, koje hči je z možem v Ameriki, pa mati plačuje vse davke, obresti od dolgova itd., sploh vse, kar se ima od posestva plačevati?

Odgovor:

Če je mati oskrbnica od posestva, koje sta pustila hči in zet, ko sta šla v Ameriko, potem ne more nihče voliti in tudi mati ne dati pooblastila. — Če je pa mož pustil kakega možkega kot oskrbnika, tedaj sme ta možki oskrbnik voliti, toda le tedaj, če mu mož da tudi volilno pooblastilo.

236. Gospod I. P. v Š.

Vprašanje: Ali posamezna oseba na noben način ne sme imeti več kot eno pooblastilo za občinske volitve?

O d g o v o r :

Ne! Kot postavni zastopnik sme vsakdo nastopati pri volitvah kolikorkrat treba, če je tedaj kdo varuh 15 otrok, ki so volilni upravičenci, sme petnajstkrat voliti zanje, dalje enkrat zase in končno še enkrat kot pooblaščenec. S pooblastilom pa sme brez izjeme vsak samo po enkrat voliti. — Mož voli v imenu svoje žene kot postavni zastopnik, zato sme voliti tudi s pooblastilom za kako tretjo osebo.

237. G o s p o d I. P. v Š.

V p r a š a n j e : Ali mora zastopnik vasi od prav vseh vaščanov dobiti pooblastilo, da sme za vas voliti?

O d g o v o r :

Ce je kaka skupina upravičena voliti, zadostuje, da dobi oni, ki naj v imenu te skupine voli, pooblastilo od večine vseh upravičencev. — Na to vprašanje bi Vam mogli točno odgovoriti šele tedaj, če bi nam pojasnili, kaj razumete pod izrazom »vas«. Ali so to zemljeknjižni solastniki kakega posestva, ali so le deležniki kake vaše imovine. Da morete to vprašanje točno postaviti, boste morali vprašati pri zemljiški knjigi, kako je pri davkoplaču-jočem posestvu lastninska pravica vknjižena.

Svetujem Vam, da solastniki ozir. deležniki skupne imovine skličejo poseben shod, na katerem naj se sklene, komu dati volilno pooblastilo. Zapisnik, ki se bo o tem sestavil, naj podpišejo vsi tisti, ki so za pooblaščenca, za katerega se je izrekla večina. Ta zapisnik tvori potem tudi volilno pooblastilo.

238. G o s p o d I. P. v Š.

V p r a š a n j e : Ker ima žena od moža v Ameriki pravico ozir. oblast, da izroči posestvo hčeri, kakor naglo bi se ta hotela poročiti, in ker sme žena na mozem posestvu prosto gospodariti, — ali sme dati tudi volilno pooblastilo?

O d g o v o r :

Ne! — Opozarjamo Vas na gorenje odgovore in pojasnila.

239. G o s p o d F. H. v K.

V p r a š a n j e : Naš občinski odbor sestoji iz 12 odbornikov in enega virilista. Ali je odbor sklepčen, če je navzočih z županom vred 8 ali vsaj 9 odbornikov?

O d g o v o r :

Navzoči morata biti po § 42 kranjskega občinskega reda vsaj dve tretjini odbornikov. V število odbornikov šteje tudi virilist. Imate torej odbor iz 13 mož. Če bi jih bilo samo 12, bi bili sklepčni ob navzočnosti 8 (z vstetim županom), ker jih je pa 13, mora biti navzoč eden več t. j. župan ali njegov namestnik ter še 8 drugih odbornikov.

240. G o s p o d E. M. v Š t. P.

V p r a š a n j e : Ali je treba, da se občinski tajnik podvrže kaki skušnji, predno nastopi svojo službo?

O d g o v o r :

Čeravno bi bilo želeli, da se nastavljajo kot tajniki samo možje, ki so se podvrgli primerni skušnji, se to vendar danes v Avstriji nikjer ne zahteva razen v Bukovini.

V Bukovini mora vsak tajnik napraviti skušnjo pred posebno komisijo, ki jo sestavita deželni odbor in deželna vlada.

241. Ž u p a n s t v o Š t. P.

V p r a š a n j e : Neki gospod je kupil graščino, ki je imela zemljišča v raznih občinah na Notranjskem. Ta zemljišča je kupec po svojih ljudeh brez občinskega ali sodnega posredovanja na javnih dražbah razprodal. Ali so dotične občine, kjer leže posestva, upravičene zahtevati ubožni odstotek od kupnin?

O d g o v o r :

Ce so se v resnici razprodala posestva potom dražbe, potem so občine na vsak način upravičene zahte-

vati ubožni odstotek. Ta pravica občin namreč ni odvisna od tega, če se je prodajalec držal zakonitih predpisov prodaje ozir. dražbe ali ne. Vprašanje je le, če so bila posestva v resnici dražbenim potom prodana.

Dražba je v zmislu zakona prodaja, kjer se prodajalec zaveže izročiti in prodati kako stvar tistemu, ki zanjo največ obljubi. Dražba je javna, če se je sme vsakdo udeležiti t. j. če sme vsakdo ponujati.

Ce so se posestva tako prodajala, smete brez daljnega terjati ubožni odstotek.

242. G o s p o d J. R. v L.

V p r a š a n j e : Pri katerem sodišču se ima vložiti tožba na ločitev zakona?

O d g o v o r :

Tožba na ločitev zakona se ima vložiti pri onem deželnem ali okrožnem sodišču, v čegar okrožju sta zakonska imela v zadnjem času pred tožbo skupno bivališče.

Pri tej priliki Vas opozarjamo, da imamo dve vrsti ločitve zakona, namreč sporazumno in nesporezumno.

Sporazumna je ločitev zakona tedaj, če sta oba zakonska z ločitvijo od mize in postelje zadovoljna in sta se zedinila o razdelitvi premoženja in o oskrbi otrok. V tem slučaju ni treba vložiti tožbe, ampak samo prošnjo pri pristojnem okrajnem sodišču, kamor zakonska spadata. Seveda morata oba skupno prošnjo vložiti in v njej potrditi, da sta edina v tem, da gresta narazen, dalje glede premoženja in glede oskrbe otrok.

Ce si nista v tem edina, potem je ločitev nesporezurna, in treba je prave tožbe pri deželnem ali okrožnem sodišču.

243. G o s p o d J. R. v L.

V p r a š a n j e : V katerem činovnem razredu je sekcijski načelnik v ministrstvu?

O d g o v o r :

Sekcijski načelniki so redno v IV. činovnem razredu. V Vašem slučaju se pa gre menda, kakor posnamemo iz Vašega dopisa, za to, v katerem činovnem razredu je bivši kranjski deželni predsednik, ki je sedaj sekcijski načelnik v notranjem ministrstvu.

Deželni predsedniki so tudi v IV. činovnem razredu, kakor sekcijski načelniki, vendar je bil baron Hein za svojo osebo v III. razredu. Ko je prišel na Dunaj kot sekcijski načelnik je seveda obdržal svoj činovni razred. On je torej kot sekcijski načelnik za svojo osebo v III. razredu, sicer so pa sekcijski načelniki v IV. činovnem razredu.

V eni prihodnjih številkih bomo ravno z ozirom na naš članek v št. 15 »O uradniških plačah« prinesli tudi razvrstitev državnih uradnikov po činovnih razredih.

244. Ž u p a n s t v o P.

V p r a š a n j e : Koliko davkov mora plačevati in katere davke tisti, ki hoče biti virilist v občinskem zastopu in koliko tisti, ki hoče priti brez izvolitve v okrajni cestni odbor?

O d g o v o r :

V občinski zastop sme brez izvolitve vstopiti kot virilist po § 17 kranjskega občinskega reda vsak občanec, ki plačuje:

- od zemljišča ali hiš, ki jih ima v občini, vsaj 200 K letnega cesarskega davka brez doklad;
 - od obrti ali kakega drugega podjetja, ki ga ima v občini, vsaj 400 K letnega davka — tudi brez doklad.
- Virilist postane vsakdo šele s tem, da poda pri županstvu izjavo, da hoče vstopiti v odbor.

Dugače je pri okrajnem cestnem odboru. Tam ni predpisana višina davkov za vstop kot virilist. — § 31, štv. 6 kranjskega deželnega zakona od 28. julija 1889, štv. 17 dež. zak. določa, da vstopi v okrajni cestni odbor brez izvolitve tisti veliki posestnik ali obrtnik, ki plačuje v

kakem cestnem skladovnem okraju najvišjo svoto za ta okraj predpisanih neposrednih davkov. Seveda ne sme imeti ta najvišji davkoplačevalec na sebi kakega zadržka, ki bi ga oviral biti izvoljenim (n. pr. kaka kazen zaradi tatvine, goljufije i. t. d. ali če ne bi bil avstrijski državljani).

Tudi ta najvišji davkoplačevalec mora podati izjavo, da če vstopiti v okrajni cestni odbor. Izjavo mora izročiti ne samo cestnemu odboru oziroma njegovemu načelniku, ampak tudi pristojnemu okrajnemu glavarstvu.

Bistven razloček med cestno-odborniškim in občinsko-odborniškim virilistom je tedaj, da se pri prvem ne zahteva gotova višina davka in je mogoč za cel okraj samo en virilist, dočim se pri občinskem terja določena višina davkov, vsled česar je mogočih več virilistov v vsaki občini.

245. Ž u p a n s t v o Š p. n a K r a n j s k e m.

V p r a š a n j e: Za koliko časa se imenujejo občinski zaupniki za osebno-dohodninski davek ozir. koliko časa traja njih služba?

O d g o v o r:

O občinskih zaupnikih za pripravljalne korake v svrhu predpisa osebno-dohodninskega davka ima IV. odstavek izvršitvenih predpisov k zakonu o osebnih davkih pod čl. 38 naslednje določbe:

1. da naj pride na vsako občino vsaj po eden ali dva zaupnika; število določi natančneje finančni minister;

2. pri občinah, ki imajo veliko število prebivalstva pride redno na vsakih 1000 prebivalcev po en zaupnik;

3. v občinah z več kot 10.000 prebivalci imenuje občinski zastop zaupnike, za manjše občine pa deželni odbor (kjer imajo okrajne zastope, pa le-ti);

4. vsako imenovanje ima toliko časa veljavnost, dokler ne nastopijo okoliščnosti, vsled katerih davčna oblast želi kake spremembe.

Iz tega razvidite, da ostanejo zaupniki toliko časa v svoji službi, dokler okrajno glavarstvo ozir. davčna administracija to želi.

246. Ž u p a n s t v o K.

V p r a š a n j e:

1. Ali ima župnik ozir. kaplan takoj, ko nastopi svojo službo, volilno pravico za občinski zastop, zlasti prosimo pojasnila, če ima tudi pravico, voljen biti?

2. Ali ima župnik, ki je obenem posestnik in cerkveni predstojnik, tri glasove, ali dva ali enega?

3. Ali ima župnik tudi kot posestnik in cerkveni predstojnik, če ima več glasov, takoj ko nastopi službo, pravico voliti?

O d g o v o r:

1. Župnik ozir. kaplan kot dušni pastir ima pravico voliti in voljen biti, če je nastopil svojo službo vsaj pred časom, ko je potekel reklamacijski rok. N. pr. če je potekel reklamacijski rok (zaradi volilnih imenikov) 12. junija 1907, tedaj je župnik aktivno in pasivno upravičen k volitvi, če je nastopil svojo službo vsaj 11. junija 1907 in takoj isti dan tudi potom reklamacije zahteval, da se ga vpiše v razpoloženi imenik. Če ne zahteva vpisa v imenik, seveda potem postane isti b r e z njegovega imena pravomočen, vsled česar tudi nima volilne pravice.

2. Župnik, ki pri volitvi zastopa cerkveno premoženje, ima seveda kot postavni zastopnik pravico voliti za cerkveno premoženje. Vsled tega ima za-se kot duhovni pastir en glas v prvem razredu in kot zastopnik cerkvenega premoženja tudi en glas v onem razredu, v katerega spada cerkveno premoženje po predpisnem davku. Če je več samostojnih skupin cerkvenega premoženja (n. pr. za farno cerkev posebej), potem ima pravico župnik za vsako tako skupino voliti kot postavni zastopnik, tako da ima lahko več kot dva glasova.

Če je župnik sam za svojo osebo posestnik, potem ima kot tak samo v prvem razredu en glas. Več glasov ima le tedaj, če voli kot postavni zastopnik za cerkveno posestvo, kar je navadno povsod.

3. Za cerkveno premoženje ima župnik pravico voliti tudi, če pride po preteku reklamacijske dobe v občino. Takrat namreč ne voli za-se, ampak za cerkveno premoženje, od katerega se davek že od nekdaj plačuje. Postavni zastopnik oziroma pooblaščenec se sme namreč izbrati ozir. določiti do dne volitve.

247. Ž u p a n s t v o M.

V p r a š a n j e:

1. V naši občini se je prodalo neko posestvo na prostovoljni javni dražbi in ima pripasti en odstotek kupne svote našemu ubožnemu zakladu. Kam naj se obrnemo, da se izterja? Obrnili smo se že na sodišče, a smo dobili odgovor, da sodišče nima pri tem nikakega vpliva?

2. Ali je določen za izterjanje ubožnega odstotka kak poseben čas, tako, da bi se po poteku istega ne dalo več dobiti odstotka?

O d g o v o r:

1. Prav ste napravili, da ste se na sodišče obrnili s prošnjo, da Vam oskrbi ubožni odstotek. Sodišče bi Vam to tudi najlože storilo, če bi hotelo in sicer na ta način, da od položenega skupila (kupnine) odtegne potrebni znesek in ga Vam dopošlje.

Na drugi strani se pa seveda sodišča tudi ne more prisiliti, da bi skrbelo za Vaš odstotek. Svoj čas je namreč justično ministrstvo izdalo na sodišča na Češkem in Moravskem pouk, kjer pravi, da m o r a j o sodišča od skupila odtegniti ubožni odstotek, če so se prodajale premične stvari, da pa na drugi strani k temu ni prisiljeno, kjer se prodajajo nepremičnine (hiše, posestva). Po prodaji nepremičnin so sodišča primorana le, prizadeti občini naznaniti ime prodajalca in kupca, dalje označbo posestva in pa visokost skupila.

Ta pouk je izšel dne 25. novembra 1889 pod št. 12.349 ter je objavljen v naredbenem listu justičnega ministrstva pod št. 58 v letu 1889.

Tega pouka se menda drži tudi sodišče v Kamniku.

Sedaj Vam ne preostane drugega, kot da sami izterjate ubožni odstotek. To napravite na sledeči način: Najprej se obrnite na sodišče, da Vam da vse potrebne podatke v zmislu gorenjega ministrskega pouka. Potem pošljite prodajalcu in kupcu sledeči plačilni nalog:

Št. /07.

P l a č i l n i n a l o g.

Gospod I. I. (ime prodajalca), posestniku v I. (označba bivališča prodajalca) se v zmislu § 1 naredbe notranjega ministrstva od 20. avgusta 1855, št. 146 drž. zak. nalaga, da plača v tukajšnji ubožni zaklad nerazdelno z gospodom I. I. (ime kupca in njegovo bivališče) en odstotek skupila za na javni prostovoljni dražbi prodano zemljišče vložek št. . . . kat. obč. . . . t. j. od svote 10.345 K 90 v znesek po 103 K 45 v.

Plačati je ta znesek po 103 K 45 v tekom 14 dni po vročitvi tega plačilnega naloga.

Ž u p a n s t v o M., dne 24. julija 1907.

Enak plačilni nalog dobi kupec s tem razločkom, da pride spredaj v prvi vrsti njegovo ime, spodaj pa namesto kupčevega imena prodajalčevo. Občini nasproti sta namreč prodajalec in kupec nerazdelno (drug za drugega) zavezana plačati odstotek, zato se mora tudi obema poslati plačilni nalog.

Seveda smo znesek 10.345 K 90 v in 103 K 45 v vstavili samo za primero. Vi morate vpisati seveda znesek skupila, ki Vam ga sodišče naznani in pa temu znesku odgovarjajoči 1 %.

Če tekom 14 dni prodajalec ali kupec ne plačata odstotka, začnete z eksekucijo.

Na vsak način pridržite pri občinskem uradu pre-pise plačilnih nalogov, ki jih boste izdali, da jih v slučaju kake pritožbe predložite višji instanci.

2. Izterjanje ubožnega odstotka ne zastara, zato tudi niste vezani na kak gotov obrok.

248. Ž u p a n s t v o T.

V p r a š a n j e: Od c. kr. okrajnega glavarstva smo dobili ukaz, s katerim strogo prepoveduje vsako zdravljenje od neveščega živinozdravnika. Pri nas nimamo živinozdravnika bližje kot 5 ur daleč. Ali je v slučajih nujne pomoči tudi nedopustno, da bi kak izkušen mož pomagal ali pokazal, kako se pomaga? Če se čaka na živinozdravnika, lahko živina preje pogine. Ali sme tak, ki pomaga, vzeti za svoj trud kako plačilo?

O d g o v o r:

V sili sme vsakdo pomagati. Namen razglasa okrajnega glavarstva je, preprečiti, da v prihodnje ne bodo nekateri »učeni« možje zdravili živine več kot za to nastavljeni živinozdravniki. Zdravstvena pomoč v sili je dopustna tudi od nezdravnika. Iz tega pa sledi dvojje: prvič, da sme biti tako zdravljenje samo začasno in le enkratno, dokler ne pride živinozdravnik, in da je potrebno, kakor naglo je vsa nujna nevarnost odstranjena, takoj poklicati živinozdravnika, če žival še ni zdrava. Nadaljevati zdravljenje sme samo veščak.

Ker je tako zdravljenje v prvi sili le dobro delo, ne sme si pomočnik nikake plače v naprej izgovoriti in tudi ne po izvršeni pomoči zahtevati, pač pa je dopustno, vzeti od ljudi to, kar dajo sami iz proste volje ali hvaležnosti.

249. Ž u p a n s t v o T.

V p r a š a n j e: V občini K. stanuje že več kot 10 let neka M. T., ki je k nam pristojna. Sedaj pa je občina K. izdala za to žensko 8 K. podpore za zdravila in je terjala od nas vračilo teh 8 K. Ker bomo prosili M. T. v občinsko zavezo v mesto K., prosimo pojasniti: ali smo zaradi te podpore izgubili pravico zahtevati sprejem v občinsko zavezo občine K. in dalje, če smemo terjati vračilo teh 8 K., potem ko bo M. T. sprejeta pri navedeni občini?

O d g o v o r:

Podpora za zdravila v znesku 8 K. je bila samo mimoidoča podpora, ki ne pretirga ali ovira priposrevovanja domovinske pravice. Mestna občina K. bo torej morala M. T. sprejeti v svojo občinsko zavezo, nikakor pa ne bo primorana, Vam vrniti gornjih 8 K., ker za to ni nikakega zakonitega razloga.

250. Ž u p a n s t v o T.

V p r a š a n j e: Iz naše občine je odšla pred več kot 10 leti neka M. D. v občino S. B., kjer biva sedaj nepretrgoma nad 10 let. Zaradi bolezni je šla M. D. v graško bolnišnico, ki zahteva od nas razkaznico. Prosimi nameravamo, da sprejme občina S. B. navedeno M. D. v svojo občinsko zavezo. Ali morda izgubimo to pravico, če določimo razkaznico? Kakšne priloge naj se k dotični prošnji dajo?

O d g o v o r:

Vložite takoj pri občini S. B. prošnjo za sprejem M. D., obenem pa pošljite bolnišnici razkaznico. Zaradi razkaznice ne morete svoje pravice nikakor izgubiti.

Prošnji priložite: 1. domovnico, s katero izkažete, da je M. D. res pri Vas pristojna in 2. krstni list v dokaz, da je M. D. po dosegli polnoletnosti bivala vsaj 10 let v občini S. B.

Obe listini sta kolka prosti kot prilogi k prošnji.

Da je res M. D. nad 10 let v S. B., mora vedeti sam občinski urad v S. B.

Razne vesti.

Častno občanstvo. Občinski odbor na Rovi je v svoji izredni seji dne 17. julija t. l. podelil častno občanstvo svojemu velezaslužnemu župniku, preč. gos-podu J a n k o t u Š i š k a.

Slovenskim občinam v posnemanje! Iz celjske »Domovine« povzamemo sledeče vrstice: Polnoštevilni občinski odbor tržke občine Rečica zbran v svoji seji dne 5. julija t. l. je storil soglasno sledeči sklep: Vsi uradni dopisi se morajo za naprej kolekovati z narodnim kolkom na korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. S tem činom je dala naša zavedna občina, ki že nad 25 let samo slovensko uraduje, zopet očitni dokaz narodne zavednosti, narodnega ponosa in narodne požrtvovalnosti. Tudi naša zavedna občina je stopila v vrsto onih, ki so pripravljeni ob vsaki priliki položiti »mal' dar, domu na altar«. Dajajmo po malem, pa vedno, redno in zanesljivo — in uspeh ne izostane, ne more izostati. Zato kličemo vse slovenske občine, ne samo na Štajerskem, ampak po širni Sloveniji, naj tudi one posnemajo sklep tržke občine Rečica, ker je to čin naše narodne samoobrambe.

V gornjegrajskem okraju je že večina naših občin uvidela potrebo ter uvedla narodno kolkovanje še pred kratkim, nekoliko jih pa še vedno manjka v številu teh zavednih braniteljic naših narodnih pravic in svetinj. Temu treba napraviti konec. Na noge, na delo, naj ne bode nobene slovenske občine, ki bi svojih dopisov ne kolekovali z narodnim kolkom. Občinski odborniki! poprimite se dela in stavite ta predlog vsak v svojem starešinstvu; bodite prepričani, da ga večina povsod z veseljem in navdušenjem sprejme in izvede.

Kolkovanje z narodnim kolkom provzroči posamezni občini prav malo stroškov — k večjemu nekoliko kron na leto. — Ako se pa ti zneski od vseh slovenskih občin zberejo v Ljubljani, bodo dana družbi sv. Cirila in Metoda sredstva, da nam s tem denarjem odpre par slovenskih šol ob jezikovni meji. Na delo torej, zbirajmo male darove, drobne prispevke z veliko ljubeznijo za velike narodne namene!

Glede pozakonjenja nezakonskih otrok vsled zakona starišev je ministrstvo za notranje stvari izdalo naredbo, ki določa, da je dovolj, ako se politiške oblasti v svrhu poizvedb ravna po cerkvenih in lokalnih matrikah, da ne bo za starše sitno izpovedati gotove stvari pred politiško oblastjo.

Nemške šole v Ljubljani. Na ljudski šoli nemškega »Schulvereina« je bilo 200 učencev. Nemci hočejo za to šolo zgraditi šolsko poslopje. Na mestni petrazredni nemški deški ljudski šoli sta bila 102 učenca, med njimi 72 Slovencev, na mestni dekliški nemški ljudski šoli je bilo 419 učenek, med njimi 136 Slovenk.

Vodovod Cirknica-Rakek. Z Dunaja se poroča: Poljedelsko ministrstvo je že pred tedni dovolilo 40 % državne podpore za nameravani vodovod Cirknica-Rakek-Unec. Ker so stroški za ta vodovod proračunjeni na 420.000 K, bode torej državna podpora znašala okroglo 168.000 K. Po posredovanju poslanca Žitnika pa sta županstvu Cirknica in Rakek vložili prošnjo še na vojno ministrstvo, naj bi to zaradi vsakoletnih vojaških vaj izposlovalo višjo drž. podporo. Finančno ministrstvo pa, ki ima v takih vprašanjih prvo in zadnjo besedo, je odobrilo samo 40 % državne podpore. Razlog je ta, da vlada le tedaj dovoli višjo podporo, kakor n. pr. za postojinski vodovod, ako se

mora voda s stroji vzdigovati. Najdalje v 14 dneh dobi deželna vlada odlok poljedelskega ministrstva.

Občinske volitve v Lovranu. Občina Lovran v Istri je jako vroče bojno polje med Slovani in Lahi. Vsake občinske volitve so skrajno burne in se ves slovenski svet zanima za izid istih. Koncem minolega mesca so se zopet vršile v Lovranu volitve, ki pa so za Slovane slabo končale vsled laškega pritiska. Zmagali so v vseh treh razredih Lahi, ozir. poitalijančeni Hrvatje. Župan se piše Persić. Razmerje je bilo: v I. razredu 25 laških proti 16 hrvaškim, v II. razredu 30 laških proti 4 hrvaškim in v III. razredu 201 laški proti 54 hrvaškim.

Upravna reforma pri davkarijah. Finančno ministrstvo poroča: Finančni minister je, prizadevajoč si upravo v njegovem resortu reformirati, tako, da bo upravljanje lažje in preprostejše, odpravil razloček med višjimi in navadnimi davčnimi uradi, ker sta kompetenca in obseg dela pri obeh itak enaka. Obenem se izpremenijo naslovi uradništva tako, da bo v prihodnje v vsakem činovnem razredu le en sam enotni službeni naslov. Naslov uradnika VIII. činovnega razreda bo: Višji davčni upravnik, za IX. činovni razred: Davčni upravnik, za X.: Davčni oficijal, za XI. pa: Davčni asistent, le praktikanti ostanejo kakor doslej praktiki. Obadva najvišja uradnika vsakega davčnega urada imata razun naslova, ki pristojata njihovemu činovnemu razredu, še naslov: Uradni načelnik, oziroma kontrolor.

Važne spremembe v politični službi. Pri okrajnem glavarstvu v Gorici dobe novega predstojnika Dosedanji namestniški svetovalec Henrik grof Attems pojde k namestništvu v Trst, kjer prevzame poročilo za uk in bogočastje. To poročilo je doslej imel v rokah grof Marenzi, ki stopi v pokoj. Na mesto grofa Attemsa pride v Gorico grof Meran, ki je sedaj okrajni glavar v Judenburgu.

Ribji lov v Dalmaciji in Istri. Leta 1905 do 1906 je bilo vjetih v Dalmaciji in Istri 9797 tisoč *kg* rib, vrednih 6.514.000 K, za 50.000 *kg* več, nego prejšnje leto. Glavni lov je bil na sardele, ki so bile vredne 1.176.000 K. Največ rib se je vlovilo v Trstu, namreč za 2.653.000 K, potem v Spljetu za 586.000 K, zatem v Rovinju za 530.000 K in Dubrovniku za 395.000 K. Ko bi bil lov urejen po znanstvenih modernih načelih, bil bi gotovo desetkrat bogatejši, ker se nobena obala na svetu ne odlikuje po toliki množini in raznovrstnosti rib, kot ravno istrsko-dalmatinska s svojimi 1100 otoki in otočji.

Novo ministrstvo. Vlada se bavi z načrtom, ustanoviti novo ministrstvo za javna dela. Nadziralo bi najpred vse stavbe državnih železnic, cest in vodnih del, skrbelo za povzdigo paroplovbe po naših rekah in kanalih, v njeno področje bi spadalo obrambno zakonodajstvo za delavce in rudarstvo. V njeno področje bi spadala tudi ohranitev javnih poslopij, statistika delavcev in delavsko zavarovanje.

Ameriška izseljevalna komisija v Avstriji. V Zedinjenih državah Severne Amerike so s 1. julijem t. l. uvedli nov zakon, ki vrejuje izseljeništvu. Ker je Ameriškim državam na tem, da zakon vsestranski na izseljeništvu dobro vpliva in ker mislijo, da se to najboljše poižve tamkaj, odkoder prihajajo izseljenci v Ameriko, so poslali posebno komisijo v Avstrijo. Ta komisija je koncem junija prišla v Trst, kjer jo je pozdravil v imenu avstrijske in ogrske vlade minlster

zunanjih stvari grof Aerenthal. Po poročilih te komisije bodo Amerikanci presodili, če in koliko je novi zakon potreben sprememb ali popravil.

Volilna preosnova na Ogrskem. Na Ogrskem hočejo Madžari upeljati volilno preosnovo. Volilno pravico naj bi imel vsak možki, ki zna ogrsko brati in pisati. S tem hočejo odvzeti volilno pravico drugim narodnostim, ali jih pa prisiliti, da se učijo madžarščine. Taka je madžarska prostost!

Vojaške vaje v zvezi s črno vojsko. Dne 1. in 2. m. m. so se vršile na južnem Tirolskem dvednevne vojaške vaje, pri katerih je sodelovala tudi črna vojska z vsem orožjem, kot če bi bila slicana v vojni. Vodil jih je nadvojvoda Evgen. V slučaju namreč, da bi nam Italija napovedala vojno, naša armada pa bi ne bila še pripravljena, gredo takoj v boj bližnje posadke, finančna straža, orožništvo in črna vojska, ki dobi od države orožje. Vaje so bile jako zanimive, uporabili so vse izkušnje iz zadnje rusko-japonske vojske. Vršil se je ponočni napad na 2000 metrov visoki Cornetto. Črnovojnikov se je zbralo nenavadno veliko z ozirom na letni čas in slabe gmotne razmere, ki jih gonijo v svet ter zlasti, ker so bili sklicani šele v zadnjih trenutkih. Po gori je pokalo in grmelo kot za časa junaka Hoferja. Črnovojniki so izvrševali največ poizvedovalno službo. — Tudi Italijani so za slučaj napada slično pripravljeni.

Kako znajo delati Nemci volilce! V Kopištech pri Mostu na Češkem so Čehi po dolgoletnem boju zmagali pri občinskih volitvah v III. razredu. Da bi Nemci na večne čase odstranili „češko nevarnost“, so kupili 800 kvadratnih sežnjev zemlje za 5600 K, katero so razdelili na 309 delov ter vknjižili na vsakem teh koščkov po enega Nemca, ki je s tem pridobil v občini volilno pravico. Notarsko delo, kolki, prepisne takse itd. je stalo za vse te pogodbe okoli 4500 K, tako da so Nemci pridobili za 10.000 K — 309 novih volilcev ter si tako za večno osigurali večino v III. razredu. — Vsak volilec torej stane Nemce povprečno po 32 K. — Še cenejše so imeli v Vojniku na Spodnjem Štajerskem, kjer je nek nemški posestnik svoj izsekan gozd dal razdeliti na veliko število celjskih Nemcev, ki so postali z davkom po 1 in 2 vinarja občinski volilci. Ta dogodek zopet jasno priča, kako neobhodno potrebno je že, da se vpelje tudi za občinske volitve splošna in enaka volilna pravica. Ta potrebna in pravična reforma občinskega volilnega reda bode na mah napravila konec takim ekscesom naravnost blazne narodne pretiranosti.

Pariško časopisje. „Petit Parisien“ izhaja dnevno v 1.250.000, ob nedeljah 1.500.000 izvodih, „Petit Journal“ v 850.000, „Journal“ v 650.000, „Matin“ v 450.000 izvodih. V 100.000 izvodih izhajajo „Echo de Paris“, „Eclair“, „Petite Republique“ in „Croix“. „Libre parole“ izhaja na dan v 260.000, „Radical“, „Aurore“ in „Lanterne“ v 20.000—40.000 izvodih; „Temps“, „Figaro“ in „Gaulois“ le po 30.000, „Journal des Debats“ pa v 18.000 izvodih. — Iz teh števil se razvidi, kako silno je razširjeno časopisje na Francoskem. Pri nas časniki niti od daleč ne dosegajo tako visokega števila. Znabiti se razmere pri nas tudi v tem oziru zboljšajo, ko dobimo prosto kolportazo.